

Skaitytojui

Iš karto įspėju tave, ši knyga – apie neatsakingą gyvenimą, kuriame mokslui ir techninėms žinioms niekada nebuvo vietos. Visi mano pasirinkimai nebuvo ir iki šiol nėra apskaičiuoti. Mes ir be skaičių viską žinome, tik tas žinojimas, apnuodytas šio pasaulio baimių, vengia pasirodyti visu gražumu ir vesti mus aiškia kryptimi.

Į knygą sudėjau įvairius savo tekstus, jie gimė skirtingose pasaulio vietose, skirtingais mano išgyvenimų vingiais ir laikotarpiais. Visa tai rašiau daugmaž penkerius savo gyvenimo metus. Pirmieji tekstai gimė iškart, kai baigiau mokyklą ir išvažiavau gyventi į Vietnamą, o paskutiniai – Antazavėje, kur rašydamas šį sakinį ir esu. Už lango ežeras dar pasidengęs tvirtu ledu, tačiau pavasaris jau repetuoja – pro kambario langą skverbiasi permatoma ankstyvo ryto šviesa, fone skamba Eriko Satie „Gymnopédie No. 1“.

Labai nenorėjau, kad „Jaunystė“ būtų nuobodi knyga apie keliones, kurių pilni visi knygynai. Mano tikslas – parodyti savo draugams, artimiesiems ir kitiems manimi besidomintiems žmonėms, kaip aš matau pasaulį, ką jaučiu keliaudamas po jį ir po save. Perteikti jums laimės, liūdesio akimirkas, kurias patiriu pačiose netikėčiausiose vietose ar netikėčiausiu laiku – kai kada stebėdamas vėjyje besisukančią šiukšlę, kartais – besiklausydamas spengiančios tylos Himalajų viršukalnėse. Dalis minčių ir jausmų virto eilėmis – pažintis su poezija man leido pamatyti nepaprastus dalykus pačiose paprasčiausiose vietose.

Dvidešimt pirmoji diena kalnuose

Priekyje – gražiausia pasaulio viršukalnė. Ama Dablamas.

Šiandien dvidešimt pirmoji diena kalnuose. Nežabojama laukinės gamtos ir vienatvės baimė rimsta. Jei atvirai, pradėdau jaustis nenugalimas. Nors užvakar naktį girdėjau, kaip kažkas vaikščiojo aplink mano palapinę – vieną akimirką pagalvojau, kad sustojus širdžiai numiriau iš baimės. Rytą paaiškėjo, kad aplink šmirinėjo priklydęs jakas. O aš galvojau, kad mažų mažiausiai velnias iš paties pragaro nužengęs suka ratus aplink mano miego guolį. Burnoje vis dar jaučiau opiumo skonį, žinojau, kad bijoti nėra ko, tačiau protas – dirigentas. Rašydamas šiuos žodžius, guliu kambaryje pas vieną žmogelį namuose. Temperatūra kambaryje –6 °C. Esu 3890 m virš jūros lygio.

Pralaimėjau

Kelionė. Žodis, kuriame telpa viskas nuo pradžių iki pabaigos. Norėčiau tarti kokį nors oho, bet geriau papasakosiu, kaip pralaimėjau didžiajam kalnui.

Beveik keturias savaites praleidau pats vienas, dykinėdamas po Himalajus. Ir kuo toliau, tuo rimtesnis keliautojas jaučiausi: jeigu ką nors sutikdavau, iškart pasigirdavau, kad va aš tai iš sostinės pėsčias iki čia atėjau. O jūs? Skridote tais savo prabangiais lėktuvais...

Vienaip ar kitaip gerbiu kalnus, ir net *myždamas* pasisuku į menkesnę gamtos pusę, kad neįžeisčiau dievų.

Užvakar atvykau į Dingbocho kaimą, kur praleidau naktį ir ruošiausi paskutinėms dviem stotelėms iki bazinės Everesto stovyklos.

Anksti rytą išdūmiau tikslo link, popiet pasiekiau daugiau kaip 5 km aukštį ir įlindau į slėnį, kuris buvo panašesnis į slėnį mėnulyje, o ne Žemėje – visur mėtėsi didžiuliai akinančiai baltų uolienu gabalai, iš dešinės ir kairės stūksojo milžiniški mėlynais ledais apaugę kalnai, na, o priekyje – tėvas Everestas.

Kai pirmą dieną išėjau į žygį ir keliskart per skubėjimą niktėlėjau čiurną, iškart supratau – tai pamoka, kurią reikia išmokti. Neskubėti!

Buvau tikras, kad per tiek laiko esu jau puikiai prisitaikęs prie aukščio, todėl pakilęs į paskutinį kalną ir pasiekęs mėnulio slėnį, beveik nesiilsėjau, kadangi jaučiausi puikiai.

Žygiuodamas žvalgiausi į kairę ir į dešinę. „Eina *šikti*, – galvoju, – va čia tai filmą būtų galima susukti, kokį nors *porno*: koks šimtas žmonių ir visi nuogi *baladojasi* kaip išprotėję, saulė svilina, net akyse *šiknos* rausta...“

Gerai pasijuokęs ir susikišęs *vamzdį* tarp kojų, kad netrukdytų dėlioti žingsnių į priekį, staiga pajutau, kad visiškai dingo vėjas ir tuo pat metu pradėjo smarkiai svilinti saulė. Akimirksniu pradėjo trūkti oro, svaigti galva.

Po sekundės dingo ir garsas, iš kišenės iškrito ausinukas, kurį savo rankomis nebesugebėjau susikišti atgal. Jaučiausi lyg ant sąmonės praradimo ribos, buvo labai baisu, galvoje spengė skausmas ir tylą.

Prasidėjo panika. Aplink nebuvo nė vieno žmogaus. „Reikia žūtbut apsisukti ir nešdintis iš čia, – pamaniau. – Eiti ten, kur šis slėnis prasidėjo, ir kuo greičiau leistis žemyn nuo kalno.“ Eidamas laisčiau sau ant veido vandens likučius ir nusimovęs kelnes drėkinau iki skausmo įkaitusias blauzdas.

Apsimyzęs tikrąja ir perkeltine šio žodžio prasme, šiaip ne taip pasiekiau žemiau esantį kaimelį, ten gavau lovą ir maisto. Jau maniau, kad tikrai sustos širdis, bet prisiminęs, kokių *bajerrių* yra buvę, ir nesustojo, nusiraminau.

Bet *anyway*, Everestui *pornuchos* siužetas nepasirodė nei jaudinantis, nei juokingas. Labai dėl to atsiprašau, bet vaizduotė toks dalykas – kai pradės sukti filmus... Nesuprasi.

Visą naktį negalėjau sudėti akių, galva plyšo iš skausmo, pykino. Anksti rytą dar net saulei už kalnų nepasirodžius, patraukiau, iš kur atėjęs.

Dar kartą bandyti ūpo neturėjau, norėjau viską palikti taip, kaip buvę.

Kol grįžinėjau atgal, teko daug ką apmąstyti. Pirmiausia reikėjo neskubėti, eiti lėtai, palaukti kokio žmogaus, kartu pereiti pragariško karščio slėnį ir pasiekti artimiausią kaimą. Bet aš juk esu aš, ką čia...

Dabar keliausiu iki Luklos, tada skrisiu prabangiu lėktuvu į Katmandu.

Paskui trauksiu atgal į Indiją ir... Nežinau, noriu birželio. Lietuvoje.

Ir tegul žydi visur lubinai.

Norėčiau būti upe,
ji žino, kur eiti.
Norėčiau būti kaip saulė,
vien tik šilumą skleisti.

Bet juk upės išdžiūva,
ir naktys ateina.
Išalkusiom rankom liečiu
Palauk, sakau, kur tu eisi...

Juk be savęs
Aš nieko daugiau neturiu.

Toks gyvenimas!

Lietuvoje rudenį, kai aplanko egzistencinis liūdesio disbalansas, besitęsiantis net kelis gyvenimus, visada ir iki kaulų smegenų sau kartoju: „Mariau, *blet*, toks gyvenimas!“

Kartais padeda.

Bet po kurio laiko tai pradeda girdėti ir aplinkiniai, trumpam pasijuntu nejaukiai, man gėda, o tada einu savais keliais kartodamas tai dar garsiau.

Žiūrėk, jau ir alyvos žydi!

Šiaip dar galiu papostringauti, kad taip save raminu įvairiose gyvenimo situacijose, pabandykite ir jūs, tik vardą pakeiskite į savąjį.

Kasdien stebiu, kaip didelės, gaurais apaugusios karvės, vadinamos, galiu garantuoti, be jų pačių sutikimo jakais, po kalnus tampo didžiulius maišus įvairiausių krovinių.

Visą gyvenimą būti dalimi procesijos, kuriai nuspjauti, koks tavo vardas...

Mūsų gyvenimas yra saldus it mamos *papas*. Patikėkite.

Jakai būna taip stipriai pakinkyti, kad net kraujas varva iš jų užpakalių... Ir vis tiek dirba. Niekaip nesuprantu, kodėl jie paprasčiausiai nenusižudo – *pyst* žingsnį į kairę ir skrendi nuo skardžio...

Matyt, jaučia atsakomybę prieš Dievą.

Dar ne laikas

Iš kalnų į Nepalo sostinę parskridau mažutėliu, vos gyvybės ženklus rodančiu žalios spalvos kokių šimto metų senumo lėktuvėliu *pirdaklėtu*.

Kaip žinia, skrydis lėktuvu man yra lygus kautynėms su nepamatuojamo žiaurumo pabaisomis, kurios puola mane iš visų pusių pasakodamos, kaip genda variklis, lūžta sparnas, stringa ratai arba kad pilotai yra apsvaigę ir išsikraustę iš proto.

Oro uostas, iš kurio skrendame, pripažintas pavojingiausiu pasaulyje! *Good to know*.

Atsisėdu pačiame priekyje, tiesiai už pilotų nugarų – juk čia išgyventi arba sulaukyti juos nuo beprotybės vis tiek daugiau šansų. Mintyse kartoju, kad jeigu kas nutiks, tai bus likimas, ir bijoti nėra ko...

Kylame!

Pirmąsias tris minutes galvoju: „Na ką, ramu, dar geriau už *ryanairą*, vien mechanika, jokių kompiuterių, monitorių, žodžiu, yra mažiau kam sugesti.“

Stebiu pilotus ir kiekvieną jų judesį.

Po dešimties minučių pakilus į tinkamą aukštį, vėjas pradeda mus taip nešioti, kad aš tiesiog negaliu patikėti vis dėlto nusprendęs skristi šituo *šūdo* gabalu!

Turiu paminėti, kad vakar skrydžiai buvo atidėti dėl netinkamų oro sąlygų, t. y. per didelio vėjo, o ir šiandien paskelbė tik vieną skrydį, labai anksti ryte, kol vėjas neįsismarkavęs ir galima „saugiai“ keliauti oru.

Vėjo gūsis apsuka mus šonu, tada pilotas tiesina vairą ir iš naujo nustato tinkamą skrydžio kryptį.

Dar vienas gūsis, ir lėktuvo galas sminga žemyn kokį dešimtį metrų, visi žmonės klykia (keleivių dešimt).

Tuo metu aš kuo ramiausiai jau dalyvauju savo atsisveikinimo ceremonijoje. Visi susirinkusieji Antazavėje prisimena mano trumpą, niekingą gyvenimėlį, kieme skamba taip niekada ir neišbandytas patefonas, sukasi Ninos Simone plokštelė, kažkas žvejoja ant liepto, svečiai šnekučiuojasi, o dėdė Kaspa užsilipęs ant stalo pasakoja visiems *bajerį*, kaip eidami į Žaliakalnio policijos komisariatą gražinti kieme rastos pareigūno kepurės mes sugalvojome *prisikiti* prie paradinių durų ir rastą daiktą palikti ant meno kūrinėlio viršūnės... Ech, toji nežabojama jau nuomenė! Mat ją žaibas kur perkūnas!

Staiga grįžta sąmonė, aš vėl lėktuve, mane tampo traukuliai ir maskatuojasi žandikaulis, bet judėti ir suvokti, kad pagaliau leidžiamės, pajėgiu.

Išgyvenau, vadinas, dar ne laikas, ne taip viskas pasibaigs. Ir gerai, juk dar tiek planų! Ačiū Dievui!

Atradimai *ir* prisiminimai

Iš Katmandu autobusu išvažiavau į Delį.

Trisdešimt aštuonios valandos sėdynėje.

Nepasakosiu, kaip buvo nepatogu ir kaip *myždavau* į cefofaninį maišelį, o paskui man liepdavo jį šveisti pro langą iš važiuojančio autobuso, nes stoti nebuvo laiko.

Nepasakosiu, kaip 100 km/val. skridome kalnų keliukais, kai per metrą nuo autobuso rato žiojėjo kokių 500 metrų skardis... O kur dar lenkimai ir kiti *rally* triukai! Na, bet papasakojau, jau maždaug įsivaizduojate.

Atvykau į Indijos sostinę smarkiai *nusikalęs*, norėjau prikimšti skrandį gero maisto, nusiprausti ir kristi į lovą lyg į minkštą rojaus debesį.

Šiandien vaikščiodamas po senąjį Delį visiškai atsitiktinai prisiminiau, kaip siunčiau savo pirmą (manau, ir paskutinį) laišką butelyje. Į kurį lig šiol dar negavau atsakymo. Tai buvo turbūt mano pirmieji rašto darbai.

Vieta: Kaunas, Kalniečių parko tvenkinys.

Laiško tekstas: „Kas perskaitys, tas *pyderas*.“

Ką skaityti? Mane ir kitus dominantis klausimas. Prisipažinčiau, esu didelis mokomosios literatūros kritikas, nes matau labai didelį blogį knygose, kurios moko gyventi, dirbti, mylėti ir panašiai. Todėl prašau tokių knygų neskaityti. Jokia knyga neišmokys gyvenimo meno. Aš renkuosi grožinę literatūrą – pasvajojau, pasigrožiu tekstais, bet gal dėl to, kad mokykloje neperskaičiau nė vienos knygos, ir šiuo metu išgyvenu didžiulius literatūrinius atradimus. Mano paskutinis didysis atradimas,

tiesa, ne grožinės literatūros, yra knyga „Sapiens“. Skaitau trečią kartą per mėnesį ir drįstu teigti, kad ją privaloma perskaityti kiekvienam.

Apie poeziją

Kartais ji – ankstyvas birželio rytas ant liepto, kai skamba gerivių klyksmai, o tarpuose spengia tylą. Tačiau išimtinai retais atvejais ji tiesiog – *čiulpk tu bybi ir eik tu nachuj*.

Apskritai šiuolaikinė poezija – keistas reikalas, sunku ką nors pakomentuoti.